

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Розвиток сільського туризму один із напрямів відродження села та спосіб активізації внутрішнього та іноземного туризму, який дав би змогу сільському населенню підвищити матеріальний добробут. Сільський зелений туризм справляє позитивний вплив на відродження, збереження і розвиток місцевих народних звичаїв, промислів, пам'яток історико-культурної спадщини, а також сприяє розширенню можливостей реалізації продукції особистого підсобного господарства.

Зростаючий попит на різні види туризму, що спостерігається в останні роки, приводить до переконання, що туристичні функції можуть бути основою використання природних і трудових ресурсів, розвитку окремих територій, у т.ч. і сільських [2].

Як особливий вид економічної діяльності сільський туризм потребує дієвого організаційно-економічного механізму з відповідними важелями державного, регіонального та місцевого (локального) управління. Створення сприятливого підприємницького середовища та цілеспрямований саморозвиток сільського туризму дозволяють отримувати соціально-економічні вигоди для окремих підприємців, територіальних громад, регіонів та країни в цілому.

В результаті теоретичного узагальнення встановлено, що системний вплив сільського туризму на економіку сільських територій відбувається через системні ефекти (економічний, соціальний, етнокультурний, особистісний, екологічний) та системні зв'язки з суб'єктами інших видів економічної діяльності (сільськогосподарськими підприємствами, виробниками продуктів харчування, магазинами, закладами розміщення, будівельними компаніями, майстрами народних промислів, перевізниками, мисливськими, рибними та кінними господарствами тощо). В результаті цих впливів утворюється синергія сільського туризму, що забезпечує багатофункціональний (диверсифікований) соціально-економічний розвиток сільської економіки. [3].

Процес розбудови синергії сільського туризму носить поетапний характер, залучаючи до створення комплексних туристичних продуктів все більше коло учасників. При цьому максимальний позитивний ефект для сільської економіки може бути забезпечений за умов стійкої, системної та цілеспрямованої співпраці всіх зацікавлених сторін – суб'єктів туристичного підприємництва, органів влади та місцевого самоврядування та ін., тобто, процесу структуризації економічних відносин.

Слід зазначити, що в економічному механізмі розвитку сільського туризму в Україні є чимало проблемних моментів. Потребують нагального вирішення питання, що стосуються оподаткування у сільському туризмі, політики ціноутворення на послуги розміщення, харчування та супутні послуги, системи маркетингу, гарантій щодо прийому і обслуговування гостей, певних стандартів обслуговування тощо.

Надзвичайно важливим є остаточне вирішення питання, як кваліфікувати обслуговування туристів у сільських садибах – як підсобну діяльність сільської родини (на зразок особистого підсобного господарства), чи як підприємницьку діяльність? Якщо ж розділити обслуговування відпочиваючих у сільських садибах між названими двома видами діяльності, то за якими критеріями і де провести межу?

Вирішення подібних питань можливе лише шляхом законодавчого закріплення обслуговування відпочиваючих у сільських садибах як підсобну діяльність сільських родин (хоча вона і не втрачає при цьому підприємницького сенсу, а лише підпадає під інше правове регулювання). Межа між підприємницькою і підсобною діяльністю повинна проходити в залежності від пропускну́ї спроможності обслуговування туристів, тобто від кількості туристів, що одночасно можуть приймати сільські господарі в своїх помешканнях. Згідно з проектом Закону України «Про сільський зелений туризм» у разі, якщо кількість ліжко-місць, призначених для ночівлі або тимчасового розміщення туристів сукупно у всіх будівлях, що належать господарю або членам його родини, не перевищують або дорівнюють 9 ліжко-місцям та / або сукупний дохід від діяльності у сфері сільського туризму не перевищує сукупний річний розмір прожиткового мінімуму у розрахунку на кожного члена родини господаря, які постійно проживають з ним у межах одного домогосподарства, вести діяльність з надання туристичних послуг в сфері сільського туризму дозволяється без реєстрації господарів та членів їх родини як суб'єктів підприємницької діяльності.

Невизначеною ситуація є і у ціноутворенні. Ціна на послуги сільського туризму, зазвичай, складається за домовленістю між господарями і відпочиваючими. Така інформація не може служити елементом економічного механізму. Тому як споживачам послуг, так і господарям садиб, необхідні орієнтовні (індикативні) ціни в регіональному розрізі, які відобразатимуть кон'юнктури ринку сільського туризму [1]..

Першим кроком вирішення вищезазначених проблем стала розробка національної програми розвитку сільського зеленого туризму відповідно до Програми розвитку туризму в Україні до 2010 року.

Для розвитку сільського туризму потрібно вирішити низку невідкладних завдань. Це перш за все розробити методичну нормативно-правову базу щодо визначення

організаційних умов надання послуг з сільського зеленого туризму в межах особистого селянського господарства;

- надати методичні рекомендації з добровільної категоризації житла, передбаченого для розміщення відпочиваючих;

-впровадити систему пільгового довгострокового кредитування сільського населення на розвиток сільського туризму;

- сформувати пропозиції щодо елементів фірмового стилю для ідентифікації українського сільського туризму;

-створити інформаційні засоби та технології з даними щодо клієнтської бази та інформуванням клієнтів про пропозиції з послуг відпочинку в селі;

-створити державну інституцію для просування за кордоном в'їзного туризму в Україну в цілому, в тому числі сільського зеленого туризму;

-продовжити підготовку профільних фахівців, навчання й перекваліфікацію сільських господарів, незайнятого сільського населення для роботи в секторі сільського зеленого туризму ;

- створити на рівні країни та областей комп'ютеризовану систему бронювання та резервування місць в домогосподарствах та послуг.

– налагодження співпраці з міжнародними і вітчизняними фондами та залучення грантової і фінансової допомоги, участь у міжнародних програмах розвитку сільського туризму;

– проведення досліджень туристичних ресурсів регіону та розробка туристичних маршрутів;

Отже, сільський туризм є багатофункціональним та системним явищем, яке активно поширюється у господарському житті аграрних територій України та сприяє їх економічному (через зростання доходів сільських мешканців, створення робочих місць, залучення інвестицій, міжгалузеві зв'язки тощо) та соціальному розвитку (збереження історико-культурної спадщини, підвищення самооцінки у мешканців села та ін.).

Література

1. Проект закону України «Про сільський зелений Туризм» [електронний ресурс] /http://tourlib.net/zakon/pro_siltur.htm

2. Мельниченко С. В. Соціально-економічне значення та проблеми розвитку сільського зеленого туризму в Україні / С. В. Мельниченко, А.Ю. Єременко КНТЕУ [електронний ресурс] <http://www.ecologylife.ru/tyrizm-kurort/page/3>

3. Биркович В. І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України / В. І. Биркович Стратегічні пріоритети. Науково-аналітичний щоквартальний збірник.- 2008. - №1 (6). - С.138-143. [електронний ресурс] – http://tourlib.net/statti_ukr/byrkovych.htm